

2016-02-19

m.registrator@regeringskansliet.se
 Miljö- och energidepartementet
 Christina Leideman
 Christina.leideman@regeringskansliet.se

M2015/04155/Mm

Sveriges Byggindustriers remissvar på Europeiska kommissionens förslag COM(2015) 614/2 till meddelande om cirkulär ekonomi

Sveriges Byggindustrier är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 3 200 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Sveriges Byggindustrier har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Sammanfattning

- Sveriges Byggindustrier är i huvudsak positiva till förslaget och anser att branschen har en viktig roll i att sluta kretsloppen.
- Sveriges Byggindustrier förordar att material och produkter förses med fullständig innehållsredovisning för framtidssäkring av information och möjliggörande av miljöbedömningar. Vidareutveckla kravet på fullständig innehållsinformation i EPD.
- Sveriges Byggindustrier är positiva till användning av miljöindikatorer för byggnadsverk och betonar vikten av att både klimat och miljö hanteras i kriterierna. Vi är dock skeptiska till att Kommissionen utvecklar egna indikatorer, och parallella system på områden där det finns fungerande system idag. Vi ifrågasätter således behovet av Product Environmental Footprint.
- Sveriges Byggindustrier noterar att Kommissionen söker utökat mandat för att reglera detta område. Vi har dåliga erfarenheter av detaljreglering från exempelvis EED, RED och EPBD, och anser att Sverige måste bevaka att eventuell ökad EU-reglering inte riskerar att motverka det miljöarbete som bedrivs i Sverige.
- Sveriges Byggindustrier betonar vikten av tydliga inventeringsriktlinjer inför rivning så att oacceptabla ämnen fasas ut och så mycket som möjligt av materialresurserna kan återanvändas i ny produktion. Här kan branschens *Riktlinjer för resurs- och avfallshantering vid byggande och rivning*¹ fungera som mall.
- Sveriges Byggindustrier anser att det är rätt att bibehålla 70%-målet för byggavfall.

¹ https://publikationer.sverigesbyggindustrier.se/sv/energi--miljo/resurs--och-avfallshantering-vid-byggand__860.

Postadress
 Box 5054, 102 42 Stockholm

Besöksadress
 Storgatan 19

Servicebolag
 Sveriges Byggindustrier
 Service AB

Organisationsnr
 556061-2524

Telefon
 08-698 58 00

Telefax
 08-698 59 00

E-post
 info@bygg.org

Internet
 www.bygg.org

Synpunkter på Handlingsplanen

Sveriges Byggindustrier anser att handlingsplanen tar upp viktiga frågor och pekar på en nödvändig omställning. Vi är i huvudsak positiva till föreslagna åtgärder och önskar i några fall att förslagen tas ett ytterligare steg i tydlighet.

Ett viktigt konstaterande är att vid omställningen till cirkulär ekonomi finns inte enbart vinnare. Främjande av långsiktig hållbarhet och effektivt utnyttjande av resurser kommer av nödvändighet att påverka slit-och-släng-ekonomin och flödet av billiga lågkvalitativa produkter. Byggbranschens produkter är i sig långlivade och vi har länge diskuterat i termer av robusthet, möjlighet att reparera snarare än byta ut och anpassningsbarhet av befintliga konstruktioner. Vi har dock lång väg kvar att gå, inte minst vad gäller inställningen till återbruk och renovering.

För att uppnå ökat återbruk och återvinning krävs förtroende för det återvunna materialet. Vissa material som använts tidigare innehåller ämnen som i dag är oacceptabla, i vissa fall förbjudna. Dessa får inte tillåtas återkomma i nya produkter. Tydlig och fullständig innehållsinformation ger möjlighet till framtida bedömningar utifrån ökad kunskap och förändrade regler. Förslaget att ta fram kvalitetskrav för råvaror, lika för jungfruligt och återvunnet material, är bra och kan öka marknaden för högkvalitativa råmaterial av känt ursprung och innehåll.

Sveriges Byggindustrier föredrar att inte diskutera i termer av riskbedömning eftersom resultatet kan bli utspädning av oacceptabla ämnen med fortsatt cirkulation, och spridning, i samhället. Som leverantörer av byggnadsverk måste vi ha bra information som möjliggör miljöbedömning i de inarbetade system² som använts sedan lång tid. Kvalitetskraven måste ta ett helhetsgrepp utifrån ämnesegenskaper så att systematisk utfasning görs. Detta innebär trots allt att stora delar av avfallsströmmarna kan återvinnas på ett säkert sätt.

1. Produktion / 3. Avfallshantering / 4. Från avfall till resurs

Kommentarerna avseende dessa tre områden sammanfaller till stora delar varför kommentarerna enbart ges en gång.

Sveriges Byggindustrier instämmer i att råmaterial måste utvinnas, brukas och återbrukas på ett hållbart sätt. Vi behöver minska beroendet av jungfruliga råvaror samtidigt som återvunna material inte får tillåtas förorena nya produkter med oacceptabla ämnen. För att kunna separera avfallsströmmarna och fasa ut de delströmmar som innehåller oacceptabla ämnen behövs fullständig information om innehåll i varor och material. Denna information måste framtidssäkras så att ökande kunskaper kan tillämpas vid framtida återvinning. I dag finns Säkerhetsdatablad för kemiska produkter och samma redovisningsprinciper måste tillämpas även för varor. Att enbart ställa krav på information om förekomst av ämnen från kandidatlistan räcker inte för framtida användning. I Sverige tillämpas sedan länge systemet med Byggvarudeklarationer för alla typer av byggprodukter. I dagarna lanseras den webbaserade e-BVD³ som möjliggör direkt koppling till exempelvis BIM. Metoden för redovisning kan användas bredare och i samtliga medlemsstater.

² BASTA (www.bastaonline.se) Byggvarubedömningen (www.byggvarubedomningen.se) Sunda Hus (www.sundahus.se)

³ <http://www.byggvarudeklarationer.se/>

5. Prioriterade områden – 5.4 Bygg- och rivning

Här föreslås utveckling av riktlinjer för inventering före rivning. Syftet är att identifiera vilka material som kommer att rivas ut så att farliga ämnen kan tas omhand separat och återbruk/-vinning främjas. Kommissionen har initierat arbetet med framtagande av sådana riktlinjer. Sveriges Bygginstrumenter deltar i styrgruppen samt bidrar med det svenska materialet i *Riktlinjer för resurs- och avfallshantering vid byggande och rivning*⁴. Här finns ett omfattande avsnitt om just rivningsinventering. Regeringskansliet får gärna stötta vårt arbete med att sprida riktlinjerna i övriga EU.

Även vad gäller nästa förslag från kommissionen, att ta fram ett frivilligt protokoll för bygg- och rivningsavfall som ska kunna användas i samtliga medlemsstater, deltar Sveriges Bygginstrumenter i en arbetsgrupp och delar med sig av de svenska erfarenheterna.

Det konstateras att eftersom byggnadsverk har lång livstid krävs utveckling av byggmetoder och -konstruktioner för att minska miljöeffekterna, öka hållbarhet och möjlighet att återvinna material och komponenter. Kommissionen har för avsikt att utveckla indikatorer för utvärdering av miljöprestanda. Dessa indikatorer ska baseras på, och verka i linje med, befintliga miljöcertifieringssystem. Sveriges Bygginstrumenter anser att det är positivt med miljöindikatorer för byggnader. Vi är dock skeptiska till förslaget att utveckla ytterligare ett system som ska fungera parallellt med fungerande marknadsdrivna system. Vi ifrågasätter således behovet av Product Environmental Footprint eftersom det redan finns andra system, t ex EPD och certifieringssystemen BREEAM, LEED och Miljöbyggnad. Vi vill betona vikten av att miljöindikatorer för byggnader omfattar både klimatpåverkan och utfasning av oacceptabla ämnen från använda material och varor.

Sveriges Bygginstrumenter föreslår istället satsning på att utveckla informationen i exempelvis EPD till att omfatta även fullständig innehållsinformation.

Synpunkter på Avfallspaketet

Effektivitet i avfallshantering och nyttjande av naturresurser kan inte åstadkommas av enskilda stater utan kräver samarbete på EU-nivå. Gemensamma regler som implementeras lika i medlemsstaterna är nödvändiga varför redovisa till kommissionen kommer att krävas om hur implementering gjorts med förklaring till hur direktivet omsatts i nationell lagstiftning. Denna kvalitetskontroll är mycket positiv.

Sveriges Bygginstrumenter anser att det är rätt att bibehålla 70%-målet för byggavfall.

Definitionerna i de olika direktiven som rör avfall och avfallsströmmar ska samordnas med *Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council*. Detta är bra! Viktigt också att det säkerställs att översättningarna stämmer överens mellan alla medlemsstater eftersom återrapportering ska generera jämförbar statistik.

I Sverige har byggsektorn sedan närmare tio år jobbat med att definiera och samstämna avfallshandlingens fraktionsbenämningar och arbetssätt. Grundtanken är att avfall är resurser och inte får bli sopor. Sektorns gemensamma *Riktlinjer för resurs och avfallshantering vid byggande och rivning*⁴ översätts för närvarande till engelska för att möjliggöra bredare spridning inom EU. Sveriges Bygginstrumenter deltar i arbetet med att ta

⁴ https://publikationer.sverigesbyggindustrier.se/sv/energi--miljo/resurs--och-avfallshantering-vid-byggand_860

fram ett frivilligt sk protokoll för bygg- och rivningsavfall som ska kunna användas i samtliga medlemsstater. Det svenska arbetssättet betraktas där som intressant och användbart.

Att samstämman avfallsstatistiken för samtliga medlemsstater kommer att ta tid och det är helt nödvändigt att påbörja detta omgående.

Vad gäller justeringarna av *Direktiv 2008/98/EC* om avfall så ser rapporteringskraven ut att öka. Medlemsstaterna ska rapportera till Kommissionen rörande Artikel 11(2)(a) till (d) och Artikel 11(3) kalenderårsvis 18 månader efter rapportårets slut. Första rapporten ska avse 1/1 2020-31/12 2020. Vartannat år rörande Artikel 9(4) på samma vis med början för perioden 1/1 2020 till 31/12 2021. För att få underlag till dessa rapporter kommer rapportering från industrin, inklusive byggbranschen, komma att krävas. Byggföretagen är inte vana vid miljörapportering på samma sätt som anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter är. Det innebär att vi står inför en omställning som måste åtföljas av tydliga instruktioner, relevanta rapporteringsmetoder och anpassning till en sektor med stort antal verksamheter (byggprojekt) av varierande storlek, detta även om ett större antal projekt genomförs av samma företag. Tiden fram till första rapportering är kort och det är av största vikt att verktyg och instruktioner snarast finns på plats.

Avfallshierarkin betonar vikten av att först av allt återbruka och därefter materialåtervinna. Bygg- och fastighetsbranschen jobbar på att möjliggöra återbruk i större skala. Småskaligt förekommer återbruk av byggnadsdetaljer som t ex fönster, dörrar, skåp och inredning, sanitetsporcelain mm. Stöd för uppskalning av försökssystemen behövs parallellt med att kvalitetskrav och standarder anpassas till behovet av ökat återbruk med minsta möjliga totala negativa påverkan på människor hälsa och miljön.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Miljöexpert Marianne Hedberg på 08 698 58 36 eller marianne.hedberg@sverigesbyggindustrier.se.

Med vänlig hälsning

SVERIGES BYGGINDUSTRIER

Ola Månsson